

Nota van B&W

Portefeuille C. van Velzen
Auteur A.M. de Groot/A. Visser
Telefoon 5113294/3260
E-mail: agroot@haarlem.nl
Reg.nr. CS/CC 2008/42867
Te kopiëren: A
B & W-vergadering van 18 maart 2008

Onderwerp

Richtlijnenbrief begroting 2009

Bestuurlijke context

Jaarlijks stelt het college ten behoeve van de begroting van het volgende jaar een zgn. uitgangspuntenbrief op. Deze brief is gebaseerd op eerdere besluiten van de raad en betreft met name een technisch-financiële uitwerking op basis waarvan het opstellen van de begroting kan plaatsvinden. Het gaat met name om de te hanteren stijgingspercentages voor de personele en materiële lasten. Bij de raming van deze percentages wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van beschikbaar cijfermateriaal aangevuld met eigen inschattingen.

Voor twee specifieke uitgangspunten uit deze brief vragen wij uw aandacht:

- Wij zullen de salarisraming -normeren op basis van de toegestane formatie (fte's en schaalniveau) en inschaling in de 9e periodiek;
- Evenals voor 2008 staan wij in principe géén materiële uitgavenstijging toe. Dit ter realisatie van de inkoopstaakstelling (€ 1,8 mln per jaar) die onze gezamenlijke verantwoordelijkheid valt. Slechts onder stringente voorwaarden is compensatie (beperkt) mogelijk.

Commissieparagraaf: het college informeert de commissie over de percentages en uitgangspunten die gelden voor het opstellen van de begroting 2009. De kaders voor de begroting 2009 worden bepaald door:

- het coalitieakkoord;
- de kadernota 2008;
- besluitvorming van de raad over de begroting 2008;
- de bestaande meerjarenraming;
- de inventarisatie van de meerjarige ontwikkeling van het aantal inwoners, de woningvoorraad en bedrijvensvoorraad;
- de verwachte loon- en prijsontwikkeling;
- de afspraken rondom de doorontwikkeling van de informatiewaarde van de programmabegroting.

B&W-besluit:

1. Het college stemt in met de in de uitgangspuntenbrief gehanteerde percentages en aantallen en verklaart deze van toepassing voor de begroting 2009
2. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
3. Het college stuurt het besluit ter informatie aan de commissie Bestuur

Concerncontrol

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Directie en hoofdafdelingshoofden

Datum 28 april 2008
Ons kenmerk CS/CC/2008/42867
Contactpersoon Annemiek Visser / Astrid de Groot
Doorkiesnummer 023-5113174
Betreft Richtlijnenbrief begroting 2009
E-mail agroot@haarlem.nl

Geachte dames en heren,

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u de richtlijnen en de procedure voor het samenstellen van de programmabegroting 2009 en de productenraming / werkbegroting 2009. Deze richtlijnenbrief is een nadere uitwerking van de p&c-kalender 2008, die op 29 januari 2008 door het college van burgemeester en wethouders is vastgesteld.

De kaders van de begroting 2009 worden gevormd door:

- het coalitieakkoord 2006 - 2010;
- de kadernota 2008;
- de door de raad vastgestelde beleidswijzigingen na vaststelling van de programmabegroting 2008;
- de inventarisatie van de meerjarige ontwikkeling van het aantal inwoners, woningvoorraad en bedrijvensvoorraad (april);
- de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor 2009-2013;
- de bestaande meerjarenraming;
- de afspraken over de doorontwikkeling van de informatiewaarde van de programmabegroting.

De planning is erop gericht om vóór het zomerreces duidelijkheid te verkrijgen over het meerjarenbeeld, zodat tijdig eventueel benodigde maatregelen kunnen worden genomen voor het realiseren van een sluitende begroting 2009 en meerjarenraming 2010-2013

2. Begrotingsproces

De totstandkoming van de programmabegroting gebeurt zowel top-down als bottom-up.

De programmabegroting wordt opgesteld binnen de eerder vastgelegde beleidsmatige en financiële kaders. In deze top-down-benadering is de kadernota 2008 (met daarin verwerkt de afspraken uit het coalitieakkoord en de voorgenomen besteding van het budget voor nieuw beleid) het startpunt voor de begroting. Vanuit de keuzes die de gemeenteraad bij de kadernota maakt, worden de programma's en beleidsvelden van de programmabegroting 2009-2013 samengesteld, waarna het een taak van het

college, de directie en de afdelingsmanagers is om de keuzes die de raad in de kadernota heeft gemaakt door te vertalen naar productniveau en de daar onderliggende budgetten.

Voor de going-concernwerkzaamheden geldt een bottom-up-benadering. Bij deze benadering ligt het startpunt bij de budgetten van de afdelingen en maakt elke afdeling een inschatting van de uit te voeren taken en de daarmee gepaard gaande kosten en opbrengsten. Bij het opstellen van deze ramingen wordt uitgegaan van deze richtlijnenbrief en wordt betrokken de budgetuitputting in voorgaande jaren.

Bij het bepalen van de benodigde budgetten zal er regelmatig overleg zijn tussen de budgethouders en de controller van de desbetreffende hoofdafdeling.

Begin juni 2008 zal een gesprek plaatsvinden tussen het managementteam en de controller van de betreffende hoofdafdeling om deze begrotingsramingen op te stellen. Indien er verschillen van inzicht bestaan zullen deze ter besluitvorming aan de directie worden voorgelegd.

In *bijlage 1* is een planning opgenomen voor het samenstellen van de begroting 2009-2013. In die planning is per onderdeel aangegeven wanneer dat gereed moet zijn en wie voor dat onderdeel verantwoordelijk is. De planning is erop gericht om de productraming c.q. werkbegroting voor eind juli 2008 ambtelijk af te ronden en door het college te laten vaststellen. Deze productraming c.q. werkbegroting zal vervolgens worden gebruikt voor het opstellen van de programmabegroting, die in september 2008 door het college zal worden vastgesteld en begin november door de gemeenteraad.

Fase	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov
Vorbereidende fase	→								
Investeringsplan	→	→							
Opstellen productenraming									
<u>Centraal</u>									
- Staat van formatie en salarissen									
- Staat van vastgeldeningen									
- Staat van vaste activa									
- Renteomslag berekening									
- Ramingen OPH									
- Subsidie bijlage									
- Staat van reserves en voorzieningen									
<u>Budgethouders</u>									
- Exploitatiebudgetten									
Opstellen programmabegroting									

3. Informatiewaarde programmabegroting

Voor de totstandkoming van de programmabegroting 2008-2012 is een projectgroep ingesteld bestaande uit medewerkers van de Concernstaf en Onderzoek & Statistiek en een delegatie van de raad. Deze projectgroep heeft nagedacht over de vraag hoe de vorm en inhoud van de programmabegroting kan worden gewijzigd om de raad beter in staat te stellen zijn kaderstellende en controlerende taken uit te voeren. De programmabegroting 2008 is het zichtbare resultaat van de uitwerking die daar door het college en de organisatie aan is gegeven.

Vanaf het begin van het project informatiewaarde zijn we ervan uitgegaan dat het ca. 3 jaar zal duren voor de programmabegroting kan voldoen aan de eisen die het college en de raad daar aan mogen stellen. Voor de volgende begroting (de programmabegroting 2009 – 2013) moeten we:

- A. De gerealiseerde verbeterpunten zien te behouden; en
- B. De verbeteringen doorvoeren op de punten die (nog) niet goed uit de verf zijn gekomen, of die (nog) niet zijn opgepakt.

De projectgroep informatiewaarde blijft voorlopig bestaan om hetgeen onder A en B genoemd inhoudelijk voor te bereiden en te coördineren. Verder zullen we het derde en laatste jaar van het traject gebruiken voor ‘finetuning’ en verbeteringen n.a.v. het jaarverslag 2008. In navolging van de programmabegroting zullen ook de andere documenten uit de planning- en controlproducten (kadernota, bestuursrapportages, jaarverslag) wijzigingen ondergaan.

In onderstaande tabel worden de verbeterpunten voor de programmabegroting 2009 – 2013 vermeld. Daarbij wordt tevens aangegeven wie een voorzet doet om dat verbeterpunt op te pakken, en wanneer het punt moet worden opgepakt.

	Verbeterpunt	Wie	Wanneer
a.	Informereren op hoofdlijnen en inzicht in verantwoordelijkheid gemeente	Management (op advies van projectgroep)	2 ^e kwartaal 2008
b.	Zichtbaar maken politieke prioriteiten	Concerncontrol/ projectgroep	Loopt (zie ook best.rapp 2007-2 en format jaarverslag 2007)
c.	Verbeteren indicatoren	Projectgroep i.o.m. programmacoördinatoren	1 ^e kwartaal 2008
d.	Toevoegen financiële kengetallen	Projectgroep i.o.m. programmacoördinatoren	2 ^e kwartaal 2008
e.	Relateren input aan output	Concerncontrol /projectgroep doet voorstel voor uitwerking	2 ^e kwartaal 2008
f.	Integraliteit programmabegroting	Programmacoördinatoren (inhoudelijke voorbereiding door projectgroep)	2 ^e kwartaal 2008
g.	Sturingsinstrument voor de organisatie	Concerncontrol/ projectgroep	1 ^e kwartaal 2008
h.	Beknoptere programmabegroting	Projectgroep i.o.m. communicatie	2 ^e kwartaal 2008

In onderstaande tabel worden de programmacoördinatoren genoemd, die binnen de hoofdafdelingen zorgen voor de programmateksten.

Programma	Contactpersoon
1. Burger en bestuur	1.1 t/m 1.4 Wouter Stigter (CS) 1.5 Heleen Agterhuis (DV) (i.o.m. Eduard Terpstra i.v.m. Burgerjaarverslag (CS))
2. Veiligheid, vergunning en handhaving	Maike Patist / Daniëlle de Boo (VVH)
3. Zorgzame samenleving	Richard Herman (Wim Westerhof) (STZ)
4. Maatschappelijke ontwikkeling	Paul Platt (Wim Westerhof) (STZ)
5. Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	Ton van Schie (STZ)
6. Economie, cultuur, toerisme en recreatie	Steeff de Looze (STZ)
7. Werk en inkomen	Wim Bisschops / Piet Haker (SZW)
8. Bereikbaarheid en mobiliteit	Ron Apeldoorn (WZ)
9. Kwaliteit fysieke leefomgeving	9.1: Peter Onel (STZ) 9 overig: Ron Apeldoorn (WZ)
10. Financiën/algemene dekkingsmiddelen	Marc Bonsel (CS)

4. De begrotingsuitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten zijn kaderstellend voor het opstellen van de begroting 2009-2013.

4.1 Ombuigingen

In dit onderdeel worden de door de raad vastgestelde ombuigingen behandeld die nog moeten worden gerealiseerd.

Formatie

Iedere hoofdafdeling wordt gebudgetteerd voor de toegestane formatie. Het management van de hoofdafdeling heeft de opdracht om de toegestane formatie in de afgesproken fasering af te bouwen naar de streefformatie. Deze fasering is opgenomen in de ombuigingsbesluiten en de inrichtingsplannen van de hoofdafdelingen.

In *bijlage 2* is de resterende formatieve taakstelling opgenomen die voortvloeit uit het coalitieakkoord. Deze reductie zal taakstellend op de salarisraming in mindering worden gebracht.

De formatiereductie op de overhead die voortvloeit uit de verzelfstandigingen bedraagt 13 fte (Stadsbibliotheek, Frans Halsmuseum en SRO) + pm (Brandweer, OSK en Service Bedrijf Haarlem). In *bijlage 2* is ook de formatieve taakstelling opgenomen die voortvloeit de verzelfstandigingen

In de salarisberekening dient ook rekening te worden gehouden met tijdelijk toegekende formatie en formatiemutaties die voortvloeien uit taakmutaties. De vastgestelde formatiemutaties die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in *bijlage 3*.

Materiële budgetten

Naast de ombuigingen op de personele formatie dienen nog enkele overige ombuigingen te worden vastgesteld. Deze overige ombuigingen zijn opgenomen in *bijlage 4*.

In deze bijlage zijn ook de budgetverlagingen opgenomen die voortvloeien uit de verzelfstandigingen (meestal out of pocket kosten).

4.2 Lonen en salarissen

De salarissen voor iedere hoofdafdeling worden centraal berekend en verwerkt in de begroting 2008 door de afdeling HRM. Elke hoofdafdeling ontvangt een uitdraai uit het salarissysteem.

Deze salarisberekening gebeurt normatief. Dat wil zeggen op basis van de toegestane formatie en een gemiddelde van de 9de periodiek van de functionele schaal (iedere schaal kent 11 periodieken).

Wij streven er naar om in een aantal jaren toe te groeien naar een situatie waarin vacatures op een lagere periodiek worden ingevuld. Uit een vergelijking met landelijke cijfers blijkt de invulling in Haarlem tamelijk hoog is. Het tempo waarin en de gemiddelde periodiek waarop normatief wordt begroot is onderwerp van onderzoek door de projectgroep invulling personele taakstellingen.

Zoals ieder jaar dient er voor de begroting een opslagpercentage voor de berekening van salarissen en sociale lasten te worden vastgesteld.

Aard van de mutatie	Salarisstijging t.o.v.:	
	Salarisrun mei 2008 (voor begroting 2009)	Begroting 2008
Salarisstijgingen		
* Periodieke verhogingen	0,00%	0,00%
* Bijzondere beloningen en gratificaties	0,50%	0,00%
* Algemene salarismaatregel 01-6-2007 t/m 31-5-2008	0,00%	0,00%
* Algemene salarismaatregel 01-06-2008 t/m 31-5-2009	2,20%	0,95%
* Algemene salarismaatregel 01-06-2009 t/m 31-12-2009	1,30%	1,30%
* Einde jaarsuitkering (5% per jaar)	0,00%	0,00%
Totale stijging	4,00%	2,25%
Werkgeverslasten		
Verlagen (pseudo-)premies WW werknemers	-3,95%	-3,95%

De percentages in bovenstaande tabel kunnen eventueel nog wijzigen als gevolg van CAO-onderhandelingen.

De salarisadministratie kent een andere peildatum dan de begroting 2008. In de raming van de begroting 2008 is al rekening gehouden met de mutaties voor geheel 2008. De ramingen ten opzichte van de begroting 2008 hoeven derhalve slechts te worden verhoogd c.q. verlaagd met de mutaties uit 2009. In de salarisrun mei 2008 is daarentegen slechts rekening gehouden met de mutaties t/m mei 2008. De ramingen uit de salarisadministratie moeten dus ook nog worden verhoogd met de mutaties t/m 31 december 2008.

Voor een toelichting op de percentages verwijzen wij naar *bijlage 5*.

Bovenformatieven

Voor de bovenformatieven willen wij een structureel budget in de begroting opnemen. De hoogte hiervan moet blijken uit het onderzoek van de projectgroep invulling personele taakstellingen. Het budget wordt apart gezet in de vorm van een voorziening, en zal niet ten laste worden gebracht van de vacatureruimte.

Indien er in enig jaar meer lasten van bovenformatieven zijn worden deze gedekt uit deze voorziening. Indien de kosten lager zijn wordt het restant toegevoegd aan de voorziening.

Door de afdeling HRM zal beleid worden ontwikkeld en uitgevoerd om bovenformatieven weer aan een reguliere functie te helpen (intern of extern)

Zoals aan het begin van deze alinea is gesteld, worden de salarissen voor iedere hoofdafdeling centraal en normatief berekend.

Materiële uitgaven

De gemeente Haarlem heeft een taakstellende bezuiniging op inkoop van € 1.800.000. Deze inkooptaakstelling kan alleen worden gerealiseerd met medewerking van iedere budgethouder. Daarom geldt voor de begroting 2009-2013 als uitgangspunt dat geen automatische compensatie voor materiële uitgaven wordt toegekend. Hierbij geldt dat een compensatie tot maximaal 2% mogelijk is voor die gevallen waarbij het hoofdafdeling kan aantonen dat een verhoging van het betreffende budget strikt noodzakelijk is.

Hierbij dient het volgende in acht te worden genomen:

1. De ramingen moeten gebaseerd zijn op vastgesteld beleid
2. Het coalitieakkoord, kadernota 2008, en de reeds door de raad goedgekeurde plannen en kredieten vormen de basis voor de planning en budgettering.
3. Afwijkingen van het bestaande meerjarenbeleid moeten goed onderbouwd worden en worden afzonderlijk voorgelegd aan het college.
4. De ombuigingstaakstelling zoals vastgesteld moeten in zijn geheel worden gerealiseerd en verwerkt in de ramingen
5. Budgetten voor niet jaarlijks terugkerende of incidentele activiteiten moeten worden toegelicht en (zoveel mogelijk kwantitatief) worden onderbouwd.
6. De budgettering van bestaande activiteiten moet zoveel mogelijk gebaseerd zijn op de werkelijke cijfers uit de jaarrekening 2006 en 2007 en eventueel ook de jaren daarvoor. Een stijging ten opzichte van de begrotingen 2008 (of de meerjarenramingen 2008-2013) is in principe niet toegestaan.
7. Er mag standaard geen opslag voor inflatie worden gebudgetteerd.
8. Alle budgetten moeten zoveel mogelijk worden gespecificeerd. Hierbij wordt speciale aandacht gevraagd voor het gebruiken van de juiste kostensoorten en kostencodes (extern personeel, uitbesteed werk, inkomensoverdrachten e.d.).

Bij de budgetten voor uitzendkrachten geldt het percentage voor materiële uitgaven in 2008 + 0 %.

Subsidies

Hierbij hanteren wij de volgende uitgangspunten.

- Voor subsidies beneden de € 45.000,- hanteren wij het uitgangspunt van de materiële kostencompensatie. Voor 2009 betekent dit geen compensatie.
- Bij subsidies en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen boven de € 45.000,- wordt gebruik gemaakt van een gewogen percentage. Bij het bepalen van het uiteindelijke percentage vindt een weging plaats waarbij de loonsverhoging voor 70% meetelt en de materiële lastenstijging voor 30%. Analoog aan de geschatte uitkomst van de CAO voor gemeente ambtenaren gaan wij voor 2009 in totaal uit van een loonsverhoging met 2.25%. Voor de materiële kostencompensatie wordt uitgegaan van 0%. Het gewogen percentage wordt dan 1,6 % . Dit percentage dient te worden toegepast op de begrotingsbedragen voor deze subsidies.

Wij zullen de gemeenschappelijke regelingen en de meer omvangrijke subsidierelaties van de gemeente Haarlem over bovenstaande informeren (Concerncontrol in overleg met het subsidiebureau en de hoofdafdeling Stadszaken en de accountanthouders binnen de gemeente).

Bij instellingen die de CAO-welzijn volgen, worden mogelijke bijstellingen (zowel voor- als nadelig) die voortvloeien uit deze CAO als onvermijdelijk meegenomen.

De recent verzelfstandigde organisaties vallen onder het regime van de subsidies.

Kapitaallasten

De kapitaallasten worden centraal geraamd door de afdeling Financiën van de hoofdafdeling M&S. In de begroting 2009 worden de kapitaallasten geraamd, die voortvloeien uit:

- a. De tot en met 2007 in de jaarrekening opgenomen investeringsbedragen;
- b. De voor 2008 geraamde investeringen volgens het nieuwe investeringsplan 2008-2013.

- c. De bijkomende budgettaire lasten uit het investeringsplan (zowel positief als negatief) dienen in de analyse afzonderlijk naar voren te komen.

De rentecomponent (het zogenaamde rente-omslagpercentage) voor zowel de rendabele als de onrendabele investeringen bedraagt 5,0%. Het saldo van de kostenplaats treasury wordt ten gunste van de exploitatie geraamd.

Eigen inkomsten

Het algemene mutatiepercentage voor deze categorie bedraagt 2,0% ten opzichte van de raming 2008. Een uitzondering geldt zoals gebruikelijk voor tarieven waar wij kostendekking beogen. Voor die tarieven dient u een afzonderlijke berekening op te stellen waaruit de netto kosten blijken en het tarief dat daaruit resulteert. Uiteraard houdt u daarbij rekening met de in de wet vastgelegde limiet die uitgaat van maximaal 100% kostendekking. Indien u andere dan trendmatige stijgingen voorstelt, dan dient u die afzonderlijk in de toelichting op de begroting te vermelden.

De *OZB-tarieven* worden, naast de inflatieaanpassing van 2%, ingevolge het coalitieakkoord verhoogd met 3% (dus in totaliteit met 5%).

De *precariobelasting* op ondergrondse infrastructuur wordt evenals de *OZB-tarieven*, naast de inflatieaanpassing van 2%, verhoogd met 3% (dus in totaliteit met 5%). In de meerjarenraming is tot het jaar 2012 rekening gehouden met deze verhoging.

Direct productieve uren

Binnen de door ons gekozen begrotingssystematiek worden de indirecte kosten (piofah-budgetten) geüniformeerd (afdelingskostenplaatsen) en op basis van de direct productieve uren toegerekend. Dit betekent dat u per kostendrager (=product) of in voorkomende gevallen eindkostenplaats (=afdeling) een opgave van de direct productieve uren dient op te stellen.

Wijzigingen

Op een enkele uitzondering na zullen de financiële wijzigingen die zich voordoen ná de bespreking van de productenraming in B&W (planning 15 juli 2008) door middel van een suppletoire begroting worden verwerkt.

4.2 Kengetallen

Bij het opstellen van de begroting 2009 gaan we uit van de volgende kengetallen per 1 januari 2009:

	Begr. 2009	(begr.2008)
- aantal inwoners	148.000	(148.000)
- aantal woonruimten (totaal van de aantallen woningen, wooneenheden en bijzondere woongebouwen)	74.524	(73.950)
- waarvan woningen	68.950	(68.380)
- direct productieve uren per fte (excl. Hoofdafdeling Stadsbedrijven)	1.350	(1.350)
- direct productieve uren per fte hoofdafdeling Stadsbedrijven	1.275	1.275

Meerjarenraming

In onderstaand overzicht wordt de meerjarenraming met betrekking tot de materiële uitgavenstijging en loonsomontwikkeling schematisch weergegeven.

Meerjarenraming materiële uitgavenstijging en loonontwikkeling	2008	2009	2010	2011
Materiële uitgavenstijging	0,0%	1,5%	1,5%	1,5%
Loonontwikkelingen (inclusief sociale lasten)	2,25%	2,25%	2,25%	2,255%
Lange rente nieuwe leningen	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Rente-omslag	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders

Bijlagen

1. Planning opstelproces begroting 2009-2013.
2. Resterende formatieve taakstellingen coalitieakkoord.
3. Tijdelijk toegekende formatie.
4. Overige ombuigingen vanaf 2009.
5. Toelichting op de tabel salarisstijgingen.

Bijlage 1: Planning opstelproces begroting 2009-2013

N.B Deze planning wijkt op onderdelen af van de planning uit de P&C-kalender 2008 (*zie cursief*).

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd- afdelingen	Besluit- vorming
		VOORBEREIDINGEN OPSTELLEN BEGROTING 2009 (tot 31 maart)			
18-feb-08	29-feb-08	Opstellen concept uitgangspuntenbrief	CS		
3-mrt-08	7-mrt-08	Bespreken en vaststellen concept uitgangspunten met hoofdafdeling M&S	CS	M&S	
	12-mrt-08	Bespreken en vaststellen concept uitgangspunten in managementoverleg hoofdafdeling managers en directie	CS		Directie
	18-mrt-08	Bespreken en vaststellen concept uitgangspunten in B&W	CS		B&W
19-mrt-08	28-mrt-08	Verzending aan en bespreken met hoofdafdelingen	CS	Hoofd-afdelingen	
		START VAN OPSTELLEN PRODUCTENRAMINGEN 2009-2013 (tot eind juni 2008)			
		Ombuigingen			
		<i>Wordt meegenomen in het traject bestuursrapportage en kadernota.</i>			
1-apr-08	31-mei-08	Opstellen staat van formatie en salarissen			
		<i>Gedeeltelijke overlap met het project realisatie personele taakstellingen</i>			
		Opstellen overzicht toegestane formatie en functieschalen 2009 - 2013 per hoofdafdeling en afdeling	M&S/ HRM		
		Bespreken overzicht toegestane formatie en functieschalen 2009 -2013 met directie en hoofdafdeling managers	M&S/ HRM		
		Opstellen overzicht 2009-2013 wachtgelders	M&S/ HRM		
		Vervaardiging staat personeelslasten (aan de hand van geraamde richtlijnen voor CAO-ontwikkelingen e.d)	M&S/ HRM		

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd- afdelingen	Besluit- vorming
		Ramen overige personeelslasten	M&S/ HRM		
		Voorlopig vaststellen staat van personeelslasten 2008-2013 en overige personeelslasten in directie	M&S/HRM		
		Bespreken staat van personeelslasten 2009-2013 CS en M&S / HRM	M&S/HRM en CS		
	6-jun-08	Salarislasten en overige personeelslasten opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S/ Fin		
1-apr-05	30-apr-08	Staat van vaste geldleningen			
		Opstellen van een liquiditeitsprognose voor de jaren 2009 -2013	M&S / Fin		
		Bespreken liquiditeitsprognose 2009-2013 M&S en CS	M&S / Fin en CS		
		Maken van een staat van vaste geldleningen voor 2009	M&S / Fin		
		Bespreken staat van vaste geldleningen M&S en CS	M&S/HRM en CS		
	6-jun-08	Raming van vaste geldleningen opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		
1-apr-08	31-mei-08	Opstellen staat van vaste activa 2009			
		Opstellen begin waarden (boekwaarde 1-1-2009) staat van vaste activa	M&S/ Fin		
		Toevoegen investeringen 2009 uit IP 2008-2013	M&S / Fin		
		Berekenen afschrijvingen en toegerekende rente aan activa 2009 (en eventueel bijbehorende tegenposten)	M&S / Fin		
		Afronden staat van vaste activa 2009	M&S / Fin		
		Opstellen meerjarenstaat activa (voor kapitallasten MJR)	M&S / Fin		
		Bespreken uitkomst staat van vaste activa 2009 M&S en CS	M&S / Fin en CS		
	6-jun-08	Kapitaallasten opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		
1-mei-08	31-mei-08	Opstellen van renteomslag berekening en kosteplaats rente			
		Bepalen financieringuitgangspunten (renteomslag, etc)	CS		
		Opstellen renteomslagberekening	CS		

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluitvorming
		Bespreken renteomslag berekening CS en M&S/Fin	M&S / Fin en CS		
	6-jun-08	Renteomslag berekening in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		
1-mei-08	31-mei-08	Opstellen en coördineren raming voor OPH			
		Coördineren en opstellen ramingen OPH 2009-2011		Stadszaken	
		Bespreken OPH raming met directie en hoofdafdeling managers		Stadszaken	
	6-jun-08	OPH ramingen opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		
1-mei-08	31-mei-08	Opstellen subsidie bijlage			
		<i>N.B. Het gaat hierbij zowel om de te verstrekken als de te ontvangen subsidies</i>			
		Opstellen staat van subsidies 2009 (aan de hand van geraamde richtlijnen voor CAO-ontwikkelingen e.d)	Stadszaken / Sub.bureau		
		Bespreken uitkomst staat van subsidies 2009 SZ/Subsidiebureau en CS		SZ/sub.bur en CS	
	6-jun-08	Subsidieramingen opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		
1-mei-08	31-mei-08	Belastingen en andere heffingen			
		<i>Berekenen tarieven en opbrengsten belastingen etc. 2009</i>	CS M&S /JZ en Fin		
	6-jun-08	<i>Opbrengstenramingen opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)</i>	M&S / Fin		
1-mei-08	6-jun-08	Opstellen exploitatiebudgetten 2009-2013 (voorzover die niet voortvloeien uit bovenstaande ramingen,zoals salarissen, kapitaalsten en reserves)			
		Plannen begrotingsgesprekken en maken van formats voor begrotingsgesprekken CS (controller) met management hoofdafdeling	CS		
		Opstellen van formats voor ramen exploitatiebudgetten voor product en indirecte kosten (afdelingskosten)	M&S / Fin		

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluitvorming
		Opstellen en versturen naar hoofdafdelingen herijkte budgetberekening nav kadernota en eerste p&c-gesprek met de Algemeen directeur (tegelijktijd met formats voor opstellen van ramingen)	CS en M&S/Fin		
	9-mei-08	Verzending formats voor ramingen budgetten van producten en indirectekosten naar hoofdafdelingen	CS en M&S/Fin		
13-mei-08	23-mei-08	Invullen formats door managers van de hoofdafdelingen		Hoofdafdelingen	
		Ondersteunen vanopstellen ramingen door koppels CS en M&S/ Fin	CS en M&S/Fin		
	23-mei-08	Opstellen concernramingen door CS	CS		
26-mei-08	2-jun-08	Beoordelen en toets volledigheid door CS van ingeleverde ramingen (primaire budgetten, sleutels en toelichting)	CS		
		Bespreken ingevulde formats met controller	CS	Hoofdafdelingen	
	5-jun-08	Aanpassen concept ramingen nav besprekingen controller en afdelingshoofdens	CS	Hoofdafdelingen	
6-jun-08	13-jun-08	Analyseren uitkomsten en maken samenvattende rapportage (per hoofdafdeling)	CS / controllers		
6-jun-08	13-jun-08	<i>Samenvattende rapportage bespreken in MT's (incl. controller)</i>	CS	Hoofdafdelingen	
	18-jun-08	Bespreken rapportages per hoofdafdelingen met directie en managers hoofdafdelingen	CS		
	20-jun-08	Bespreken uitkomsten en geschilpunten in rapportage met pfh-financiën en AD	CS		
	20-jun-08	<i>Terugkoppeling uitkomsten en geschilpunten aan directie en hoofdafdelingsmanagers</i>	CS		
6-jun-08	18-jun-08	Toepassen van kostentoerekening indirecte kosten (van hulpkostenplaatsen en kostenplaatsen naar producten)	M&S / Fin		
6-jun-08	18-jun-08	Opnemen van exploitatiekosten in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		
1-jun-08	18-jun-08	Staat van reserves en voorzieningen			
		Maken van een overzicht per reserve van geraamde toevoegingen en onttrekking over periode 2009-2013	CS / CC en M&S/Fin		
		Maken van staat van reserves voor 2009 t/m 2013	M&S / Fin		
	20-jun-08	Reserves en voorzieningen opnemen in begrotingsraming 2009 (uiterlijke datum)	M&S / Fin		

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluitvorming
		OPSTELLEN PRODUCTENRAMING (WERKBEGROTING VOOR BUDGETHOUDERS)			
23-jun-08	4-jul-08	Op basis van bovenstaande informatie afronden van productenraming	M&S / Fin		
4-jul-08	10-jul-08	Opstellen van een notitie Financiën voor directie en B&W	CS en M&S/Fin		
	10-jul-08	Bespreken uitkomst productenraming 2009 met wethouder Financiën	CS en M&S/Fin		
	14-jul-08	Bespreken uitkomst productenraming 2009 in directie	CS en M&S/Fin		
	15-jul-08	Bespreken uitkomst productenraming 2009 in B&W	CS en M&S/Fin		B&W
		OPSTELLEN PROGRAMMABEGROTING 2009-2012			
15-jul-08	19-sep-08	Contact met TOP service	CS en M&S/Com		
1-dec-07	1-apr-08	Benoemen doorontwikkeling punten voor de programmabegroting 2009-2013	CS		
15-jul-08	19-sep-08	Maken van een planning voor de programmabegroting	CS		
1-apr-08	1-mei-08	Opstellen format voor programmabegroting	CS		
1-mei-08		Uitzetten van programmateksten bij programmacoördinatoren hoofdafdelingen	CS		
1-mei-08		Uitzetten verzoek <i>verbeteren</i> prestatie-indicatoren en <i>effectindicatoren</i> en <i>opstellen streefcijfers</i> (in samenwerking met O&S)	CS		
	27-jul-08	Afronden programmateksten met prestatie-indicatoren, <i>effectindicatoren</i> en <i>streefcijfers</i>		Progr.coördinatoren	
	27-jul-08	<i>Toesturen volledige set van programmateksten met prestatie-indicatoren, effectindicatoren en streefcijfers naar directie, hoofdafdelingsmanagers en B&W</i>	CS		
1-aug-08	1-sep-08	Maken van alle tabellen en bijlagen voor programmabegroting	CS		
1-aug-08	1-sep-08	Berekening voorlopige belastingtarieven 2008	CS en M&S/ JZ		
8-sep-08	19-sep-08	Samenstellen begroting in een oogopslag / persbericht	CS en M&S/ Com		
	8-sep-08	Bespreking conceptbegroting (+aanbiedingsbrief) in Directieteam	CS		Directie
	16-sep-08	<i>Bespreking conceptbegroting in B&W</i>	CS		B&W

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd- afdelingen	Besluit- vorming
		<i>N.B. In de oorspronkelijk planning was voorzien dat B&W de planning twee maal zou bespreken</i>			
	26-sep-08	Raadsleden ontvangen de begroting en persbijeenkomst	CS		Raadsleden
	1-okt-08	Tafeltjesavond met de raad	CS		Raadsleden
	7-okt-08	Raadsleden dienen begrotingsvragen in	CS		Raadsleden
	17-okt-08	Luisterzitting	Griffie		Raadsleden
	21-okt-08	B&W stellen antwoorden op vragen vast	CS		B&W
	30-okt-08	Behandeling antwoorden en vragen in commissie Bestuur (met vraag is begrotingsinformatie voldoende)			Cie bestuur
3-nov-08	6-nov-08	Raadsbehandeling			Raad
	7-11-08	Vastgestelde begroting naar GS van provincie Noord Holland	CS		
1-9-2008	1-10-2008	AFRONDEN WERKBEGROTING (VOOR BUDGETHOUDERS)	M&S / Fin		

Bijlage 2: Resterende formatieve taakstellingen coalitieakkoord

Hoofdafdeling	Cumulatieve taakstelling t.ov. Toegestane formatie 2008		
	2009	2010	2011
Dienstverlening			
Advies- en ondersteuningscentrum	-2,00	-5,00	-5,00
Totaal Dienstverlening	-2,00	-5,00	-5,00
Middelen en Services			
Ontwerp, Controle en Relatiebeheer	-1,00	-3,00	-3,00
Communicatie	-0,50	-1,00	-1,00
Documentatie en Informatievoorziening	-3,00	-9,00	-9,00
Facilitaire Zaken	-1,22	-3,22	-3,22
Financiën	-4,00	-7,00	-7,00
HRM Services en Advies	-1,30	-1,80	-1,80
Informatie en Communicatie Technologie	-3,00	-4,00	-4,00
Juridische Zaken		-0,90	-0,90
Totaal Middelen en Services	-14,02	-29,92	-29,92
Stadszaken			
Management	-0,50	-0,50	-0,50
Bedrijfsbureau en Subsidies	-0,50	-1,00	-1,00
Economie en Cultuur		-2,26	-2,76
Jeugd, Onderwijs en Sport	-0,95	-0,95	-1,45
Milieu	-2,50	-2,50	-2,50
Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg		-2,20	-2,20
Vastgoed	-3,00	-3,00	-3,00
Totaal Stadszaken	-7,45	-12,41	-13,41
Sociale Zaken en Werkgelegenheid			
Administratie Wet Werk en Bijstand	-3,74	-6,44	-6,44
Beleid en Bedrijfsvoering	-1,00	-1,00	-1,00
Debiteurenbeheer en Fraudebestrijding	-1,60	-1,60	-1,60
Schuldhelpverlening en Budgetbeheer		-1,87	-1,87
Werk en Inkomen 1	-1,25	-2,50	-3,73
Werk en Inkomen 2	-1,25	-2,50	-2,50
Werk en Inkomen 3	-1,25	-2,50	-2,50
Projecten	-1,26	-3,83	-3,83
Totaal Sociale Zaken en Werkgelegenheid	-11,35	-22,24	-23,47
Veiligheid, Vergunningen en Handhaving			
Omgevingsvergunning	-0,40	-1,90	-1,90
Handhaving Openbare Omgeving	1,00	-0,10	0,60
Totaal Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	0,60	-2,00	-1,30
Wijkzaken			
Dagelijks Wijkbeheer & Techniek		-3,00	-3,00
Openbare Ruimte, Groen en Verkeer	-0,60	-0,60	-0,60
Totaal Wijkzaken	-0,60	-3,60	-3,60
Eindtotaal taakstellingen coalitieakkoord	-34,82	-75,17	-76,70
Reductie als gevolg van verzelfstandigingen			
Sportaccommodaties	-5,00	-5,00	-5,00
Stadsbibliotheek	-5,00	-5,00	-5,00
Frans Hals Museum	-3,00	-3,00	-3,00
Brandweer, OSK en Service Bedrijf Haarlem	pm	pm	pm
Totaal verzelfstandigingen	-13,00	-13,00	-13,00

Bijlage 3: Tijdelijk toegekende formatie

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	Opmerkingen
	fte	fte	fte	fte	
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	8,27	8,27	4,14	0,00	
Bij afdeling Werk en Inkomen I					
<u>Project Matchingsunit</u>	4,99	4,99	2,91	0,00	
Projectleider	0,89	0,89	0,52	0,00	Eindigt in juli 2010
Projectmedewerker	3,10	3,10	1,81	0,00	Eindigt in juli 2010
Acquisitie	1,00	1,00	0,58	0,00	Eindigt in juli 2010
<i>N.B. B&W-besluit 18-12-07 hier in verwerkt</i>					
<u>Project Slachthuisbuurt (15-05-07 tot 15-05-2010)</u>	3,28	3,28	1,23	0,00	
Coördinator Slachthuisbuurt	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	Eindigt in de loop van 2010
Klantmanager Slachthuisbuurt	3,28	3,28	1,23	0,00	Eindigt in de loop van 2010
Stadszaken	6,80	4,80	1,60	0,80	
<u>Economie en Cultuur</u>					
Evenementen- topsportmanager	0,80	0,80	0,80	0,00	3 jaar
<u>Ruimtelijke plannen</u>					
Stadsarcheoloog	1,00	1,00	0,00	0,00	2 jaar
<u>Vastgoed</u>					
Commercieel / administratief beheerder	3,00	1,50	0,00	0,00	1,5 jaar
Strategisch voorraadbeheerder	1,00	0,50	0,00	0,00	1,5 jaar
<u>Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg</u>					
Woningbouwregisseur	0,80	0,80	0,80	0,80	4 jaar
<u>Jeugd, Onderwijs en Sport</u>					
Leerplichtambtenaar	0,20	0,20	0,00	0,00	eindigt na 2009

Bijlage 4: Overige ombuigingen vanaf 2009

Hoofd-afdeling	Omschrijving	Herkomst	Financieel cumulatief t.o.v. begroting 2008				
			2009	2010	2011	2012	2013
DV	WVG verstrekkingen	Berap 2007-1 en begroting 2008	-100	-200	-300	-300	-300
STZ	Huisvesting HDK	Taak en Doelmatigheids Discussie	0	0	-150	-150	-150
STZ	Optimaliseren projecten	Aanvullende maatregel Kadernota 2005	-500	-500	500	500	500
STZ	Volksuniversiteit	Doen en Bezien (berap 2007-1)	0	-200	-200	-200	-200
STZ	Efficiencymaatregelen Frans Halsmuseum	Coalitieakkoord formatiereductie	-29	-29	-29	-29	-29
STZ	Efficiencymaatregelen Stadsbibliotheek	Coalitieakkoord formatiereductie	-38	-88	-88	-88	-88
CS	Verzelfstandigingen	Taak en Doelmatigheids Discussie	-100	-200	-200	-200	-200
CS	Nader te bepalen	Ombuigingsvoorstel begroting 2008	0	-1.000	-1.400	-1.400	-1.400
Brandweer	Regionalisering Brandweerregio	Taak en Doelmatigheids Discussie	-70	-150	-200	-200	-200
MS	Centrale inkoop	Coalitieakkoord dekking (kadernota 2006)	-500	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
MS	Efficiency huisvesting gemeente	Coalitieakkoord dekking (kadernota 2006)	0	-500	-1.000	-1.500	-1.500
Totaal			-1.337	-3.867	-4.067	-4.567	-4.567

Bijlage 5: Toelichting op de tabel salarisstijgingen

Algemeen:

Het stijgingspercentage in de 1^e kolom is alleen bedoeld voor de salarisadministratie om het personeelsbudget 2009 te berekenen aan de hand van de werkelijke situatie per 1 mei 2008. Het is dus een administratief-technisch percentage. Dit percentage wijkt af van het percentage in de 2^e kolom (stijging t.o.v. begroting 2008), omdat de peildatum afwijkt.

In de MJR 2008-2012 is rekening gehouden met een stijging van de personeelskosten van 3,2 %.

Periodieke verhogingen

Deze worden automatisch berekend door de salarisprogrammatuur; derhalve is in de 1^e kolom geen stijging opgenomen. Uit ervaring blijkt dat een gemiddelde stijging van 0,85% normaal is. Deze stijging wordt echter in grote mate gecompenseerd door de indiensttreding van nieuw personeel.

Bijzondere beloningen en gratificaties

Jaarlijks wordt hiervoor 0,50% geraamd. Dit is al begrepen in het budget 2008, derhalve geen stijging t.o.v. de Begroting 2009. Wel een stijging t.o.v. salarisrun mei 2008, omdat deze bijzondere beloningen niet standaard in de salarisprogrammatuur zit.

Algemene salarismaatregelen

De huidige CAO loopt af per 1 juni 2009. In de begroting 2008 is rekening gehouden met een stijging op jaarbasis van 2%. Conform de afspraken tussen de sociale partners in het Centraal akkoord wordt voorgesteld om vanaf 01.06 08 tot 3-12-2009 uit te gaan van een stijging van 2,2 % op jaarbasis en een stijging van de eindejaarsuitkering van 1,5% tot 5%. Omdat de eindejaarsuitkering van 5% reeds volledig in de begroting 2008 is geraamd, resteert voor de begroting 2009 een stijging van 0,95% (=5/12 van 2,2 %). Voor de op 1-6-2009 nieuw af te sluiten CAO wordt voor de periode 01-06-2009 t/m 31-12-2009 rekening gehouden met een nog een stijging van 1,3 % ten opzichte van de begroting 2008.

Voor de budgettaire stijging, van begroting 2008 naar begroting 2009, dient te worden uitgegaan van 2,25%.

Voor de jaren na 2009 wordt rekening gehouden met een jaarlijkse salarisstijging van 2,25%

Verlagen (pseudo-)premies WW werknemers

In de kabinetsplannen zoals opgenomen in miljoenennota is een verlaging van de werknemerspremies voor de WW (ad 3,85%) aangekondigd van 0,35% in 2008 en algehele afschaffing vanaf 2009.

De (pseudo)premie WW voor overheidsperoneel is in 1995 ingevoerd om de koopkrachtontwikkeling tussen werknemers in het bedrijfsleven en bij de overheid gelijk te behandelen. De overheidswerkgevers zijn vanaf dat moment verplicht om de premie WW bij hun medewerkers in te houden. Destijds is er in Haarlem voor gekozen om het voordelig resultaat dat hierdoor ontstond als algemeen dekkingsmiddel in te zetten, omdat de gemeentelijke kosten van wachtgeld al in de begroting waren gebudgetteerd.

De door het kabinet nu voorgestelde maatregel betekent voor de gemeente feitelijk een verhoging van de loonkosten. De totale omvang van de, bij het personeel, ingehouden WW premie bedraagt ongeveer € 1,7 miljoen. Dat wil zeggen dat als de premie op 0% wordt gesteld dit bedrag niet meer bij de gemeente binnenkomt. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in het kader van de septembercirculaire 2007.